

IDŐK TANUJA.

(EGYETEMES MAGYAR UJSÁG.)

Szerkesztői szállás és kiadó-hivatal:

molnár-utca, 14. sz. a.

Szerk. iroda : váci utca, 19. sz. 2. em.

Előfizetési feltételek:

Pesten házhozhordással, valamint vidéken postai széküldéssel egész évre 16 frt., fél évre 8 frt., negyedévre 4 frt.

Megjelenik e lap vasárnapok: és ünnepek: kivéve mindennap.

Hirdetések háromszor hasábozott sorokért vagy annak helyéért 5 ujkr. s 30 ujkr. bányegdíj számíttatik.

Pest, febr. 29.

(L-y.) Mire e sorok a t. közönség elé jutnak, Párisban a törvényhozó testület gyűlésének megnyitását alkalmasint nagyfontosságú szók hangzottak le a császári ajkáról. *Alkalmasint* — mondtuk — mert az ilyen trónbeszédnek sokszor semmit sem mondanak, sokszor pedig „ibis redibis”-féle kételybe burkoltnak. Meglehet, hogy Napoleon, tekintve az angol parlament működésének befejezetlenségét, szintén az így is úgy is érthető phrasissok alá rejti mindazt, amit bizonyos situatiók között nyíltan kimondott volna. Holnap hihetőleg már némi bizonyossággal fogunk e fontos kérdéstről írhatni.

Olaszországban a főkérdés az, bekebelezte-e Romagna is a szárd államokba vagy sem? A bekebelezés netalán erőszakolása mondatlan hosszú s nehéz bonyodalmak sorát fogná megnyitni, míg a mai helyzetben még mindig várható a békés kiegyezkedés.

El lehetünk rá készülve — a mai időben semmi sem lep már meg — hogy nem csak Poroszország, mely a politika divatos ravaszságában napról-napra szebb előmenetelt tesz, hanem Oroszország is, mely dacára annak, hogy maga az elnyomott lengyel nemzetet és nemzetiséget folyvást békóban tartja, egy idő óta mégis Közép-Olaszország felszabadításának látszék kedvezni, csak egyszer határozottan Közép-Olaszthon bekebelezése ellen fog nyilatkozni. Már is írják, hogy Turinba a bekebelezésnek legkevésbé sem kedvező jegyzéket küldött volna.

De akár mint alakulnak az ügyek, az egész kath. világ kegyeletos érzelmeket nyilvánít az egyház feje iránt. Oly nemzetek, melyek maguk is az alkotmányos szabadság áldásait élvezik, belátván, hogy itt nem egy tartomány (Romagna) felszabadításáról van szó, miután az, ha egész

Olaszország bölcsen rendeztetik, a szent atya kormánya alatt is boldogító szabadság- és jólétnek örvendhet: hanem igenis szó van az összes catholicismus legfontosb érdekéről; mivel Romagna elestével a többi birtok is ingattaggá lenne; a pápai világi uralom teljes megszüntetése pedig, nem mondjuk, megtörtén, hanem hosszú időre lealázná a catholicismust. Ily meggyőződéssel nem csak az alkotmányos Belgium és Spanyolország, hanem a köztársasági Schweiz, sőt Anglia katolikussai is, mondhatni keseredett lelkesedéssel nyilatkoznak a pápa világi hatalmának főtartása mellett. Magában a fölzaklatott Olaszthonban naponkint növekszik a pápai párt. A toscanai, milanói stb. főpapok nyilatkozványait nem is említjük, ezek hű ragaszkodása az egyház fejéhez kérdést sem szenved; de bármit irjanak némely ujságok, Milanóban, egy kis féktelen csöseléket kivéve, mely egypár garassal bármely demonstratióra kész, a jóra való olasz hazafiak, kik pedig Victor Emanuelnek hívei, rendre aláírják az ő szentségéhez intézendő feliratot, melyben e szavak fordulnak elő: „Misz. Ambrus és Károly fia, lábaidhoz teszünk legmélyebb tiszteletünk, és helyzeted fölött érzett fájdalomunk nyilatkozványát, meg nem szűnővén hő imákban kérni a minden vigasztalás kuttfejét, hogy jobb napokat küldjön és jegyesét minél több új diadallal ékesítse.”

Az egyes kintnő férfiak nyilatkozatairól már többször szólunk. Piemontban úgy mint Lombardiában tudomány, nagy tehetségek, vagyion s társadalmi magas állás által kintnő férfiak határozottan a pápa világi uralmának minden megsértése ellen tiltakoztak. A Margheriták, Cották, Brignole Salé-k stb. után hasonló ovást tön legközelebb gróf *Camburzano* és marquese *Negrotto Cambiaso*. És mit tön Piemontnak egy másik te-

Teljes-számú példányok még megrendelhetők.

kintélye? Gróf Prospero Balbo, előbb Victor Emanuelnek segédtitkárja, beadván lemondását, közzétette sajtó útján azon beszédet, melyet atyja, a híres Cesare Balbo 1849-ben a követek házában a pápa világi hatalma mellett tartott.

De legfigyelemreméltóbb, mert legáltalánosabb az alkotmányos spanyol nemzet fölrata és nyilatkozványa a szent atyához. Azon nemzet, mely most, mint hajdan századokon át, győzelemről győzelemre hordozza Afrika földén a kereszténység zászlaját, egyetemesen, a progressisták, a moderadók, a demokraták és republikánusok egyaránt, élni halni készek a sz. atya jogaiért. Halljuk feliratuknak következő szavait:

„Szentséges Atya! A spanyolok, a te hű gyermekeid, felajánlják a te szent jogaid védelmére magukat és mindenöket. Ne engedj oda egy talpalatnyit se világi uralmadból. Spanyolországban 15 millió, az egész földön pedig 200 millió engedelmes fiad van; kész a te védelmedben életét is feláldozni. Parancsolj! csak egy szóval adj intést, és mi védelmedre sietünk.“

Vajjon minő észrevételeket tett a Tuileriákban felséges férjének a spanyol Eugenia, midőn honfiainak e nyilatkozványát elolvasta!?

Nincs kedvünk rendszeres jóslatásokhoz, de annyit előre látunk, hogy Romagna nem fog bekebelezetni, s akkor talán háboru sem leend.

Egyébként legújabb tudósításaink szerint Anconában a pápai hadsereg legjobb csapatjai tekintélyes számmal állnak összevonva, jól tudván az illetők, mily fontos Ancona megtartása vagy eleste ő szentsége helyzetére nézve.

Egy filiszter levelei.

V.

Én oly föltevessel voltam hazámfiainak nemmes jelleméről, hogy a szorongatott római pápának bátran az egész világ előtt így mertem volna szólni. „Szentséges Atyám! ha Rómában lázongó fiad miatt nyugton nem lehetsz, jőj ide mibozzánk; én biztosítlak, hogy itt, szent István apostoli országában, e vendégszerető népnél nyugalmas menhelyed lesz mindaddig, míg a béke olajága szent Péter sirja fölött megint kizöldül. Az, hogy e hazának nem minden gyermeke egyuttal fia is az egyháznak, melynek te feje vagy, épenséggel ne tartson vissza, oh azért ők birnak annyi műveltséggel, hogy benned az üldözöttet tisztelni fogják, birnak annyi jogérzettel, hogy évezredek jogaid védelmében mutatott erélyedtől az elismerést meg nem tagadják, s biztosítlak, hogy szived fájdalmait növelni nem, sőt inkább enyhíteni törekvendnek leghűbb fiaiddal együtt.“ Így beszéltem volna ezelőtt. És most? Bizalmam

ugyan most is rendületlen, de nem kellene-e vajjon attól tartanom, hogy midőn én így beszélnek, mások azt fogják nekem visszamondani: „Ugyan mit akarsz te jóhiszemű jámbor, hová hivod te a szent atyát; közöttek menjen-e, kik egymás közt sem férték meg, s hánytorgatott politikai művelődéseket még annyira sem vitték, hogy az eltérő vélemények iránt türelmessel viseltetni tudnátok. Hozzátkot menjen-e a szent atya, hol egy kath. irányu újság keletkezésének első hírére a sajtó emberei vészlarmát kiáltottak, hol a kaszinókban „emelkedett gondolkodásu“ katolikusok ezen újságot születése előtt elátkozták és kitiltották; s hol ugyanezen újságnak első számát, épen a szent atya érdekében tett himezetlen nyilatkozataért nagyreményű ifjak, köztük még „írócskák“ is máglyára itélték, s az ítéletet nyomban nagy zajjal végre is hajtották.“ És mindez ellen ugyan mit szólhatnak? tagadhatnám-e a tényeket, s az azokból logikai következtetéssel levezetett következményeket? Valóban kár, hogy eredeti bűnünkben a „túláságkodásból“ kiüdülni egyszer már nem tudunk. Mily sok, szép leüdületnek indult jó ügyet akasztott, sőt buktatott meg már a szertelen tulhajtás, a „nequid nimis“ elvének semmibevétele. Mily szép leckét ad a M. S. ezévi 28. számában az ágostai kávénéni-kének a köcsögkalapok felől közzétett meséjeért. Igen helyesen mondja: „Hogy nemzeti szokásoknak akár elhagyására, akár föltolására a képzelhető legrosszabb eszköz az erőszak, erről tán egy nemzetnek sem volt annyi alkama meggyőződni, mint a magyarnak — s most ő nyulna ez eszközökhöz? Teljes lelkünkben üdvözöljük és egy betűig aláírjuk e sorokat, csak azt kívánjuk, hogy e tant a véleményekre is kiterjessze, s tanítsa meg olvasóit, hogy a köcsögkalapnál több a meggyőződés; s ha a köcsögkalap elhagyására nem illik, sőt nem is tanácsos valakit erőszakolni, bizonyosan még kevésbbé illik és szabad valakit meggyőződésének kedvéért megváltoztatására erőszakolni, akár a gúny és rágalom fegyverei, akár egyéb helybenhagyhatlan demonstratiók által; nem szabad még akkor sem, ha e meggyőződés határozottan katolikus és egy francia röpirat elveivel ellenkező is; és igen jó lesz e meggyőződés iránt legalább is annyi udvariassággal viseltetni, mint a köcsögkalap iránt, mert lehet ám valaki ily meggyőződés mellett szintoly „tetthazafi“, ha nem is országos hírt jeles, mint azok, kik olykor-olykor a köcsögöt is fölteszik, és senkinek sem jut eszébe, ezért őket csak meg is szólítani, nem hogy még gorombáskodnának velök!“

LAPSZEMLE.

A lelkes gróf *Károlyi Ede* ismét felszólalt a fénytűzés ellen. Így várhatnók a családboldogító egyszerűség visszavarázsolását, ha fellülről kezdenék keményen és határozottan ostromolni azt a szemtelen zsarnokot, ki behizelegvén magát különösen a nőknél, az egész világ fölött dulás és pusztítás közt uralkodik.

Károlyi Ede gróf „Bőjti hamvak” cím alatt így ír a „P. N.” febr. 26-ki számában:

Két neme van az emberi bátorságnak, az első állati természetünkből ered, és csak ott igényel lelki elszánt akaratot, hol testünk ideggyengesége által e természeti adománytól megfosztva vagyunk. Látunk legyőgebb idegű embereket merő akarat által vitéz tetekre biratni.

Ez azon természetes bátorság, mely az oroszánt az állatok királyává tette.

A második — a szellemi, a lelki erény bátorsága, mely lelkünk acéloszásában, és szíverényünkben rejlik.

Ez szellemi bántalmainkkal csak úgy dacol, mint a küzdő vitéz testi seibeivel.

Az első bátorság nemzeti tulajdonosa látta el a Mindenható nemzetünkét. Ez eléggé tanusítja multunk, ezt bevallja a külföld, sőt nemzetünk bátorsága világközmondássá vált.

De nem így állunk a másod helyen említett bátorság irányában.

Nemzetünk egyesének nagy hibája a szellemi habozás és a lelki csüggedés; fáj a szive, sajnálja magamagát, elérzékenyedik, s magát legjobban jellemzi a mondásban: „*Busulva vígad a magyar*”; vajha vigasgunk mentségére ezt megfordítva is mondhatnók.

Ebből következik a nemzeti ellankadás, minden indítványozó vágytöli elesés és a kényelmesebb utánzás hajlama. Így tünik el azon villámsebességtől helyzeti fölfogás, melyet más nemzetek oly gazdagon birnak. Innét van, hogy mi csak lassan és egymásután vergődünk oda, hova többnyire későn értünk.

És miért?

Mert tulajdon fölfogásainkban habozunk, és kolompot keresünk, holott vannak oly tárgyak, melyeknek fölfogása pillanati tény, mert ez csak *egynemű lehet*; hiányzik nálunk az, mit a francia *véleményi bátorságnak* nevez (le Courage d son opinion), ha volna meggyőződési bátorságunk, csodálkozánk egyetértésünkön!

Ennek világos példája a tulzó fénytűzés, ezt az egész ország rosszalja, és mégis néhány rossz, de *előítéletesen* ható példa képes ezeket a józan nemzetes fölfogástól önmeggyőződésök ellenére elcsábítani, és még olyakat is tévuttra vinni, kik nem csak egy *divatot* tudának hazájoknak áldozni.

De a *divat* — ez a nagy sző pedig még 1860-ban is! Kérdem mi ezen szónak értelme?

Egy szappanbuborék, melyben éles színekkel tüköröznek vissza minden *hiúsági gyengeségeink*.

Itt a veszély, mert *ártatlanságba* burkolva létezik a bűn.

Ha ezen *divat* egy Széchenyi Istvántól fölhasznált polgári fejlődésre vezető eszköz volna — úgy még szentesítené a cél az eszközt, de nem, — ez egy bolos legény-vagy egy divatcikktárnak kizsákmányozására fölhasznált eszköz; ez, mint előbb mondtam, egy buborék, melyre a pénzvágy egyet lehel, hogy eltűnjék, hogy helyette újat — önhaszna fujhasson föl, és így legszebb eszméink elterjedését és örökös általánosságát erővel lehetlentik.

És ennek mi, a nemzet, kezdet nyujtsunk? tán azért,

hogy egyeseknek a hazára károsan ható iparuknak, vagy mások vétkes hiúságának eszközei legyünk?

Nem! ez így nem lehet!

De azért ne higye olvasóm, mintha azokat, kik meggyőződésüket köveik, kárboztatnám; ezeket nem én, de a haza és a közvélemény ítélendi meg, szavamat csak hittársaimhoz mint bátorító hangot emelem, figyelemzetvén őket arra, hogy kiki maga esze után járjon és meggyőződését kövesse; mert nem is képzelik, mennyire ártanak szeretett hazájoknak azok, kik ezen elcsóftásnak engednek; *nem divat kérdés ez, de még a nemzeti elszegényedés veszélyét is háttérbe szorítja a nemzeti egység.*

Ez azon villámsebességgel terjedő fölfogások egyike, melyet főlebb említettem, mert itt csak is egy *lehet a fölfogás*. Csupán azok, kiknek *nyökre* nem állott, magyarázhattak másra, és e balfölfogás az, melyet, bár meggyőződésök ellen, de előítéletes példát követni akarók gyengeségből hagytak jóvá, s ezt fejezi ki a francia említett mondásával (*mauque du courage de son opinion*).

Bátran mondhatjuk, hogy hazája ellen vét, ki hiúságból vagy gyöngeségből e rossz példákat követi, de még inkább vét az, ki *társadalmi állását* e komoly időkben balul fölhasználva, ily példával jár elő; mert ha egyesekben nincs is elég hazafüi erély, hogy a pazar fénytűzésről lemondhassanak, úgy maradjanak legalább mint sajnálandó kivételek, kiket a közvélemény sajtand, és ragadjuk meg mi mások, nemzetünk jobbjai bátor szívvel önmeggyőződésünk lobogóját, legyünk önálló lények, és nem az eddigi divatnak vezérei, rabszolgái. Ekkor, ha szettektünkön a szeretettel mosolygó hazára, látni fogjuk hála könyeit hullni, melyeket varázshatásu nemzetünk szretele gyöngyökké változtatand, hogy azokból lelkes nőinknek diszkozorut fűzőn, mert *önöké lesz a diadal*, másoké a sárka irigység.

Lesz bátor hazafi elég, ki a balvéleménynek dacára, a közvéleményt oda fordítandja, hol ennek hatnia kell, és hol hatni fog; nem engedendi, hogy nemzetünknek oly gyéren viritó virágát (a nemzetes öltöny-hordás) egy mérges fereg szállja meg, hogy az abból származó hernyók e szép nemzeti tüneményt vétképen elpusztítva — helyébe tövisbokrot növeszszenek.

E virág volna az, melynek illata maga körül vonná nemzetünk osztályait, hogy összeolvadjanak, holott a tövisbokor, — a pazar fény, mely egymáshoz közeledni nem engedi a tán már összeolvadni kívánó nemzet osztályait.

Gr. Károlyi Ede.

HIVATALOS.

Ö cs. kir. Apostoli Főlsége a következő legmagasb sajátkezű iratot méltóztatott kibocsátni:

Kedves birodalmi tanácsi alelnök *Parkhart*! Midőn önnek állandó nyugalomba helyzetése iránti kérelmét teljesitem, köszönetemet fejezem ki az ön által oly számos éveken át Nekem s Elődeimnek maga kintintésével s legjobb sikerrel tett szolgálatokért, s teljes elismerésem bizonyítványul önt magyar Sz.-István-rendem nagykeresztjével díjlelgedés mellett földiszítem.

Bécs, febr. 25-én 1860.

Ferenc József s. k.

Ö cs. kir. Apostoli Főlsége f. évi febr. 21-én kelt legfelsőbb határozatával *Greschner* János tudor és *Schmidt* Szever iskolatanácsosokat Magyarországnak, eddigi érdemteljes működésök elismerésül, a Ferenc József-rend kiskeresztjével legkegyelmesebben földiszítá méltóztatott. —

Ö cs. kir. Apostoli Főlsége f. évi febr. 26-ról kelt

legfelsőbb határozatával a beregszászi megyei s elsőfolyamodásu urbéri-törvényszék elnöke, *Mauks* Norbertnek az általa kért elnöki minőségben áthelyezést az ungvári megyei s első folyamodásu urbéri-törvényszékhez legkegyelmesebben megengedni, s *Engelmayer* Antalt az eperjesi országos főtörvényszék tanácsosát a beregszászi megyei s első folyamodásu urbéri-törvényszék elnökévé, valamint *Alemann* Ferencet ugyanazon országos főtörvényszék tanácsosát a máramaros-szigethi megyei törvényszék elnökévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A „Wiener Ztg.“ következő közlést hoz :

„Azon, e lapokban már néhányszor érintett tanácskozások iránt, melyek m. évi okt. hóban legfelsőbb rendeltetést következtek, egy miniszteri bizottság által az ausztriai repacukor-gyártás helyzetére vonatkozólag történtek, s az ezen tanácskozás eredményeiről tett legalázatosabb előterjesztvény iránt, most már a f. hó 22-ről kelt legfelsőbb határozat lélekzött; s azon örvendetes helyzetben vagyunk, miszerint jelenthetjük, hogy mindazon indítványok, melyek iránt a bizottság meg tudott egyezni, a legfelsőbb helybenhagyást megnyerték.

Miután már a jan. 6-ról kelt legfelsőbb határozattal, a vám-vonalom túl kívitt cukorért, eredet-különbség nélkül, a vám-, vagy fogyasztási adóban kielégítő viszatérítés adatott, Ő cs. kir. Főlsége jelenleg továbbá még azt is helybenhagyni méltóztatott, hogy a cukor termékekre vetett illető adó s vám-tételek változatlanul megtartassanak; még pedig az előbbieket az 1860—61-ki termelési korszak végéig, s az utóbbiak, a m. évi dec. 20-ról kelt legfelsőbb határozat értelmében, az 1865. év végéig, s hogy az adótelekek jövőbeli változtatásai mindenkor csak megfelelő időköz eltelével, közzétételük napjától számítva, lépjenek hatályba.

Legfőlebb az 1860—61-ki termelési időszak elteltével, ha már előbb is nem lenne lehetséges, az érdeklött iparágak képviselőinek meghívása mellett, egy miniszteri bizottságban kellend tanácskoznai az adónak a repandv mennyisége, s cukortartalma szerinti javasolt behajtása iránt, s az eredményt sietve legfelsőbb határozat alá vetni, hogy így ezen új adóztatási mód, ha kihalja a próbát s egyszermint alkalmasnak ismertetik el arra nézve, hogy a enkgyárnokok számára azon vidékeken, hol a répa selejtesebb minőségű, az adókievítésben szükséges kiegyenlítés adassék, már az 1861—62-ki termelési időszak kezdetével életbe léphessen.

Végre még az is legkegyelmesebben meghagyatott, miszerint a repacukor gyárnokok számára megadott egy évi adó-hitel biztosítása végett, hat helyet, mint jelenleg, jövőre három együttes kezes elegendőnek nyilvánítottassék; csak hogy a pénzügy-miniszteriumnak minden egyes esetben, a kezesek fizetés-képességét, s névszerint az állam irányában általuk már fölvállalt kötelezettségét nagyságára való tekintettel is, pontosan megkellend bírálnia. (B. H.)

POLITIKAI MOZZANATOK.

Francia- és Olaszország. A „Patrie“ egyik cikkéről. Mint tegnap röviden érintők, a „Patrie“ Ausztriáról és az olasz kérdésről érdekes de rejtélyes cikkeket hoz. A „Patrie“ bevallja, hogy a közvélemény-nincs tisztában az olasz ügyek iránt; minthogy azonban a bizonytalanságot a ferde tudósítások okozzák: a „Patrie“ taglalt ki kívánja azon kérdéseket, melyek jelenleg Európát foglalkodtatják. Azt mondja, hogy a retrograd pártok rosszálltak az olasz háború azért, mert az tör-

vényszerű visszahatás volt az 1815-ki szerződések ellen; pedig e megoldást szükségessé tévé, véleménye szerint, mind Franciaországnak, mind a nagyhatalmaknak érdeke, mind a pápaság függetlensége, mely 1815 óta osztrák befolyás alatt volt. Franciaország csakhamar átlátta azt, s ez okból, a béke, mely az ország jövőjére oly szükséges, tán még kisebb mértékben volt népszerű, mint a háboru. A villafrancai békét, mondja a „Patrie“, kezdetben nem jól fogták föl s kik nem barátai az olasz függetlenségnek, azok ama békében Ausztria befolyásának diadalát, a hercegeknek visszahelyezését, a bécsi udvarnak az olasz szövetségben leendő túlnyomóságát látták. De amit nem láttak — írja továbbá a „Patrie“ — az ama lényeges elv volt, mely Napoleon császár akaratára szerént, és Ferenc József császár loyális megegyezéséből, mindezen egyezmények fölött áll vala, ezen elv, az olasz népek függetlenségének elve volt. Igen, Napoleon öszintén ohajította a hercegek és népek kibékülését. Ohajítja különösen, hogy Romagna mely az osztrák csapatok kivonulása után magára volt hagyatva, térjen vissza a sz. atya kormányára alá. E célból minden lehetőt elkövetett, sőt azzal sem törődött, hogy Olaszországról tett jótéteményei hálatlansággal találkoztak. Ma az események menete jelentékenyen megváltoztatta a helyzetet, a császár nem erőszakolhatta rá tanácsát az olaszokra, a francia politika tehát tisztelven a népek kívánalmait, minden idegen beavatkozást kizárt Olaszország belügyeibe. Az érintett lap ezen előzmények után kérdi: való-e, hogy a villafrancai egyezmények és a zürichi szerződés desavonáltak? hogy a francia politika nem váltotta be ígértét és hogy azon pontok, melyek iránt a szerződés felek véglegesen megegyeztek, azon stadiumban allanának-e, hogy újra vita tárgyává legyenek. Ezen kérdésekre azt mondja a „Patrie“, hogy a villafrancai egyezmény, valamint a zürichi szerződés föntartat az olasz hercegek jogát anélkül azonban, hogy azokat a népek kívánalmainak és Olaszország érdekeinek följéje helyezte volna. El lehet mondani, hogy ezen kikötés csak esetleges része volt az érintett szerződéseknek. Végleges részét a diplomatai szentesítés képezte, mely a háboru eredményére adatott. Ezen eredmény a „Patrie“ szerént abban áll, hogy egyfelől a franciák felszabadították Lombárdiát, másfelől az osztrák megszálló sereg kihuzása és a hercegeknek még előbb történt eltávolítása függetlenné teré az olasz souverainitásokat, melyeket a szerződések elismertek. A „Patrie“ szerént, tehát az Alpköztől kezdve a Minció-ig Ausztria uralma alól felszabadítva érezte magát, mely a ticinói határon folyvást fenyegettetett, Lombárdiával nagyobbodott. Párma, Modena és Florenc visszavették souverainitásukat; Ancona, Ferrara és Bologna megszabadultak az idegen őrseregtől, melyek függetlenségüket mindig fenyegették, míg erődeiket megszállva tarták. Könnyen be lehet látni, ugymond — ha mi megengedtük volna Ausztriának a beavatkozást, hogy a hercegeket visszahelyezze és a pápa tekintélyét Romagnában visszaállítsa: a háboru gyümölei odalettek volna; ugyszintén ha Franciaország ma biztatná azokat, kik Velence függetlenségének kivívására törekednek, átlépné azon határt, melyet mérsékeltsege eléje szabott. Az érintett lap szerént, Velence csupán a reformok trügye alatt teszi a zürichi szerződés tárgyát és hogy Franciaország csak is azon esetben gondolt volna új kizdelemre, neki csak azon esetben kellett volna programja kivételét folytatnia, ha Ausztria a villafrancai és zürichi esetleges kikötéseket arra akarta volna fölhasználni, hogy a háboru eredményét kockáztassa, és Franciaország győzelmeit diplomatai uton torolja meg. A „Patrie“ azonban örömmel mondja, hogy Ausztria ezt nem tette, és ha védelmezte is a her-

cegek
csinál
miatt
Ha A
rad e
látjuk
parat
viszo
bizto
fogja
Piem
diát,
nére
vclná
ugym
varok
ben t
lencé
gekne
nehé
Európ
ország
szágr
közás
rajong
vagy
temi
lezés,
az or
nára.
lávizi
hivata
hogy

linbe
elg i
el is k

delt
tani, u
a kato
ban (I
a róma

küldte
Schwe
jóakar

követt
avatk

tatásá
melyn
keresk
nemo
V
fedezte
val sz
mogata
ben eg
ják, a
sára és
fövilág
mány
közet
nek tö
mán m

ések ellen;
e szerent,
nak érde-
ta osztrák
ülátta azt,
y szükség-
mint a há-
kedzeten
független
diada-
udvarnak
tták. De
az ama-
rata sze-
ezéséből,
az olasz
on öszin-
t. Ohajtá
patok ki-
szsa a sz.
követett,
tt jötte-
emények
t, a csá-
zokra, a
analmaít,
zág bel-
n kérdi:
zürichi
ika nem
ek iránt
stadium-
ek. Ezen
rafrancai
tartá az
zokot a
k főleje
tés csak
Végle-
y a há-
Patrie"
szabadi-
ereg ki-
ávozása
elyeket
ehát az
alól fel-
i hatá-
obodott.
nitásu-
tak az
nydig fe-
nyen be
Ausz-
szabale-
állítsa:
tén ha
függet-
határt,
zerent,
zürichi
s azon
t azon
ia, ha
éseket
edmé-
matiai
ondja,
t her-

cegek ügyét, nem szándékozik összehittkzési kérdést csinálni Olaszország azon részének politikai rendezése miatt, melyet a háboru az ő uralma alól felszabadított. Ha Ausztria — ugymond — mint remélni lehet, megmarad ezen politika mellett, mi abban a kibékülést zálogát látjuk. Valóban Ausztria mérséklete hasonlóságot mérsékletet parancsol mindenkinek és főleg Piemontnak. Azon benső viszony, mely a párisi és turini kabinetek közt létezik, biztosit bennünket, hogy Franciaország tanácsait megfogja hallgatni azon nemes ország, melynek ő vétét adta. Piemont a mi sergeink segélyével kapta meg Lombardiát, nem fog tehát mioket mellözve és akarunkok ellenére oly vállalatokba becsátkozni, melyek csak kalandok vólnának. A „Patrie“ így végzi be cikkét: Eszerint — ugymond — a helyzet esomója ma a párisi és bécsi udvarok egyetértésében rejlik arra nézve, hogy tiszteletben tartásuk a zürichi szerződés azon pontját, mely *Velencét Ausztria souverainitása alatt hagyja. Ami a hercegségeknek és Romagnának jogendobeli állapotát illeti, ez valóban nehéz kérdés, de mégsem olyan, hogy képes lenne megzavarni Európa békéjét vagy desavouálni a háboru eredményeit Olaszország függetlensége szempontjából.* Európára és Olaszországra vezetvél csupán a forradalom vagy idegen beavatkozás hozhatna; de e két esetleg is lehetetlen.

Egy turini tudósítás szerent, Franciaország megint rajong az etruiai királyság fölállításáért Carignan, vagy a gennai herceg kormánya alatt; azt akarja elhítemi szárdinálva, hogy ez ép annyi volna, mint a bekebelezés, mert Carignan hercegek nem levén gyermekei, az ország nemokára megint visszazállpa a szárd koronára. Piemontban és Közép Olaszországban azonban mint látszik, az annexiót fogantatosítani akarják; a bolognai hivatalos közlöny egy cikkben előkészíti a nemzetet arra, hogy e bekebelezés csalhatlanul be fog következni.

Párisi tudósítások szerent, Walewski gróf Berlinbe és Pétervárra fogna menni, igazolnoki ott Franciaország igényeit Savoyára; mint mondják Thouvenel már el is készíté e tárgyban jegyzékét.

A hadügy- és tengerészeti ministerek az alárendelt hatóságokhoz körözvényt szándékoznak kibocsátani, melyben ezeknek meghagyják, öröködni a papoknak a katonákra és matrózokra való befolyása felett. Falaiseban (Normandia) két pap elfogatott, mert a szószékről a római kérdésben a pápa mellett nyilatkoztak.

Napoleon, mint mondják, Bernbe azon izenetet küldte, hogy ő örömet támogatná a savoyai kérdésben Schweiz előterjesztését, bahogy Schweiz iránt tanusított jóakaratainak szabad tér engedtetnék.

Antonelli bíbornok gyakran értekezik a nápolyi követtel; ez utóbbi e percig megtagad mindennemű beavatkozást.

A szent atya által egy év előtt a reformok megvitatására kinevezett bizottság nagy tevékenységet fejt ki, melynek eddigi eredménye a közelebbi hatályba léptetett kereskedelmi törvénykönyv; a büntető törvénykönyv is nemokára készen lesz.

Veronában a „Pr.“ szerent egy forradalmi comitét fedeztek föl a napokban, mely milánói és ferrarai társai-val szoros összeköttetésben állt, s mely az emigratio támogatásán kívül a katonák elcsábításával és Velencében egy lázadás szervezésével foglalkozott. Mint mondják, a hatóságok igen érdekes részleteknek jöttek tudomására és oly okmányok kerültek kezeikbe, melyek igen fölvilágositják az egész ügyet. Így a többi közt egy okmány került elő, melyből kintünik, hogy a magentai utközet után Napoleon császárnak Velence és erődítéscinek tökéletes rajza kézbesítettett. Ezen fölfevés nyomán már több compromittált egyén be is fogatott.

Turinban és Párisban igen elterjedt a hír, hogy az

orosz kormány kijelentette volna Piemontnak, miszerent azon esetben, ha Közép-Olaszország annexiójával föl nem hagy, diplomatiái összeköttetését megszakítja vele. A belga „Indépendance“ a „M. Chronicle“-nak tudósítását az osztrák-francia szövetségről tökéletesen valótlannak állítja. — Azt mondja, hogy ezen tudósítás csupán versiója a főnebbi hirnek, melynek szintén semmi fontosságot sem tulajdonít, hogy t. i. Oroszország a dipl. viszonyok megszakításával fenyegette volna Piemontot, ha az annexióval föl nem hagy.

Thouvenel Ausztriához intézett sürgönyében a bécsi császári kabinetet rábírní ügyekszik a Russel-féle négy javaslat elfogadására és ajánlja a zürichi békekötés megszüntetését. Az érintett belga lap szerent sürgönyében főlemli azon körülményeket, melyek közt a villafrancai békealapok aláírtak. Állítja, hogy Napoleon császár öszintén ohajtá fogantatosítását Közép-Olaszországra vonatkozó határozmányoknak. Elősorolja azon erőfeszítéseket, miket ő felsege és kormánya e célra tőnek. A császár Zürichben is fölvetéte a szerződésbe a háboru alatt elüztöt hercegek jogát és ennek fontartását, sőt még a parmai herceget is, már pedig róla nem volt szó a villafrancai békeelőzményekben. De az események gyors rohama végre is lehetlenné tévé a hercegek visszatérését fegyveres beavatkozás nélkül. A császár — ugymond — erkölcsileg támogatta a hercegek visszatérését, de erőszakot tenni nem akart. És valóban, melyik hatalom avatkozna be, hogy szuronyok által helyezze vissza a trónfosztott fejedelmeket? Föllephetett volna-e Ausztria az ilyszert restauratio eszközésére anélkül, hogy a háboru eredménye meg ne hiúsuljon? Hát Franciaország megszeghette volna-e elveit? Így tehát minden oldalról erkölcsileg lehetlenné vált a fegyveres beavatkozás. Arra kellett gondolni, hogy kibontakozzanak azon helyzetből, melyben bizonytalan ideig egész Európa veszélyeztetése nélkül nem vesztgelhettek. Az olasz mozgalom még eddig nem lépett le a monarchicus utról; kérdés: azon fog-e haladni tovább is, ha a helyzet még tovább is tartani fog? Ezen körülmény megérdemli különös figyelmét Ausztriának. Szükséges — ugymond továbbá a miniszter — befejezni valahára Ausztriának és Franciaországnak évszázados harcát Olaszországban. Nem szükség, hogy ez az egyik vagy a másik hatalom rovására történjen; az Olaszország fölötti uralomnak nem szükség, hogy egyik kézről a másikba menjen át. Sőt inkább Olaszországot ugy kell rendezni, hogy mindkét hatalom kölesönös befolyásától mentve legyen. Ha azon tényeket vesszük tekintetbe, melyek a hercegek visszahelyezését ellenzik, lehetne módot találni, mely e tekintetben teljes biztonságot nyujt. Ausztriától nem kívánjuk, hogy jóváhagyását adja az ilyszert megoldáshoz; nem kívánjuk, hogy oly elvet valljon, melyet mindig elvetett. Tőle csak azt kívánjuk, hogy egy gyakorlati módot, mely tén nem felel meg ugyan egészen a villafrancai egyezménynek, de amelyet az események és a jelen állapot sürgetnek, ne ellenezzen. „Ausztria bölcseségétől — mondja a miniszter — megvárjuk, hogy ha szinte az elvek különbözése néha különböző fölfogásokra vezethet és vezet is, ebből, midőn a becsület mindkét részen mentve van, nem szükség, hogy oly szerencsétlen összehittkzésnek fejlődjenek, melyeket előidézni sem Ausztriának sem Franciaországnak nines szándékában.“

Rechberg gróf válaszáat, mely febr. 23-kán érkezett meg Párisba, tegnap közöltük. Most csak azt teszszük hozzá, hogy az érintett belga lapnak párisi levelezője nagy fontosságot tulajdonít azon körülménynek, hogy az osztrák külügyminiszterben viszhangra találtak Thouvenelnek csak e percben érintett engesztelő szavai.

Az Arezzónál fölállított toscán csapatok, mint

florenzi tudósítások írják, demonstratio Nápoly ellen, mert azt hiszik, hogy Nápoly csakugyan be fog avatkozni a római államokban.

A savoyai kérdés mindig határozottabb alakot ölt. Luscher schweizi titkár Kern, szövetségi képviselő számára utasításokat vitt Párisba, melyek, mint mondják, a Savoyáról való lemondást foglalják magukban. Az „Opinion” szerint, Franciaországnak méltó oka van Savoyára vetni szemeit, hogy Olasz- és Németország közt helyreállítsa az egyensúlyt, miután az Alpokon innen egy 12 millió lélekből álló új állam van keletkezében.

Az orleans-i püspök a közoktatási miniszterhez levelet írt, mely válasz ennek körözüvényére; e levél nem fog közzétettni. (Reméljük azonban, hogy nem francia lapok közlése után mégis meg fogjuk azt ismertethetni olvasóinkkal).

Az olasz ügyről karácson óta eladott rüpirat-példányok számát 3 millióra teszik.

Párisi tudósítások szerint még tartanak az alkudozások, melyek az utóbbi császári levelnek Cadore által történt átnyújtása óta a Vaticán és francia udvar közt szövettek és, mint állítják, kölcsönös kibéküléssel kecsgetnek.

A mainzi újság említést tesz egy ünnepélyes óváról, melyet a szent atya javára a belga, német, angol, holland, írlandi, osztrák, skót és schweizi összes püspök-ség tön; az érintett lap közlést igéri ezen óvárnak.

Jól értesülni szokott párisi körökben állítják, hogy azon tudósítás, mely szerint Franciaország Szárdiníának Közép-Olaszország bekebelezése, az etruiai királyság fölállítása és Romagna ügyében új előterjesztéseket tett volna, valótlan.

Angolország. London, febr. 24. (Parlamentí tárgyalások). A felsőház tegnapi ülésében Malmesbury gróf a ház figyelmét azon körülményre hívja föl, hogy a „New Forest”-ben néhány igen szép fát kivágtak hajókészítésre. Kérde az admirális első lordjától, nem tudná-e, mennyi fát vágtak ki 1858 jan. 1-től 1860. ki január 1-ig s hogy adták el. Somerset herceg sajnálja, hogy a fákat kivágták, mert nem alkalmasak hajóépítésre.

Az alsóházban folytatott a vita a költségvetés, nevezetesen pedig Ducane indítványa fölött. Hubbard megjegyzi, hogy Anglia a keresk. szerződésben nagy engedményeket tett, míg Franciaország csaknem semmit sem adott. Baines észlelni tartja a kormány tervét. Ezzel közeledő lépés történt a szabadkereskedés rendszeréhez és az adók elengedésében a fogyasztóknak érdekeire van tekintet. Emellett Angliát és Franciaországot a kereskedelmi forgalom szorosabban összefűzi egymással. Blackburn kétségbevonja, hogy a költségvetés szabadkereskedési kinyomattal bír, minthogy több megszüntetett vagy reducált adó nem védvám volt. Az adómentességből nem a fogyasztók nagy tömegére, hanem csak egyes fogyasztókra háramlik haszon. Horsfall pártolná Ducane-t, ha indítványában espán a jövedelmi adót pendítette volna meg; de a költségvetés sok terhes adót megszüntet s így a kereskedésben nagyot lendít. Baring megjegyzi, hogy míg a tea- és cukorvám leszállítása a fogyasztást növelte, ezt nem lehet mondani a bor- és szeszitalokra rótt adó leszállításáról. Ha a szerződés pol. jelentőségű, miért nem kötnék afféle más hatalmakkal is? Ohajtja, hogy Anglia- és Franciaország baráti viszonyt szőjenek egymással. De Anglia szabad, boldog és más államoktól független Olaszországot kíván. Szólok tudtára nem ez Franciaország politikája, és nem szeretné, ha Anglia Franciaország olasz politikáját osztaná. Bright megjegyzi, hogy a kincstárnok előterjesztése az egész országban kedvező hangulatot idézett elő. Ducane indít-

ványa ki akarja játszani az egész költségvetést s megbuktatni a kormányt. Ennek eredménye új költségvetés indirect adók és Franciaország elidegenedése lenne. A budget Sir R. Peel tervének kivitele. E politika sikerét tapasztaltuk s így senki kétségbe nem vonhatja annak bölcseségét. Szólok gúnyt új végre a Franciaország rossz szándékaitól való félelemből. A viták Newdegate indítványára elnapoltattak.

Spanyolország. A spanyol békealkudozások megszüntek. A marokkói császár félbeszakasztá azokat, mert Tetuant nem akarja átengedni Spanyolorzágnak. Anglia támogatja a marokkói császárt, az angol hajóhad ellenőrzi Spanyolország tengeri hadmozdulatait, sőt, mint mondják, Tanger ágyuztatását nem fogja megengedni. Kérdés, megváltoztatja-e O'Donnell ennek folytatás haditervét, és vajjon Franciaország, mint eddig, úgy fogja-e pártolni ezentel is e tervet?

Dunafejedelemségek. A belgrádi miniszterválasztásról írják, hogy Marinko Radovanovic volt igazságügyi miniszter, bizonyos pörbe volt keverve, melyet ő a törvény előtt elvesztett ugyan, anélkül azonban, hogy beegyezett volna a bírói ítélet végrehajtásába. Az ellenfél panaszt tevén Milosnál, ez magához hívata a minisztert s átnyújtá neki a vádiratot azon megjegyzés kíséretében, hogy azt bangosan olvassa föl; a miniszter, habár vonakodva, teljesíté a parancsot, és minthogy vonakodását alaposan indokolni nem tudta, a fejedelem komolyan megfeddte, aztán hivatalából egyszerűen elbocsátás és ismét a semmissítő törvényzék elnökévé nevezte ki. Az új igazságügyi-miniszter Philippovics János; születésére nézve magyarországi, ki tanulmányait a pozsonyi lyceumban végezte. Igen becsületes, tisztajellemű embernek mondják. —

Legujabb.

— Az ausztriai egész birodalmi, tehát egyszersmint az összes magyar, továbbá a német, angol, ír- és skótországi, a belgiumi, hollandi és schweizi összes főpapoknak a pápa világi hatalma mellett tett nyilatkozványuk szövegét holnap fogjuk közölni.

— Páris, febr. 29. A „Patrie” meghazudtolja a M. Chronicle-nek tudósítását az osztrák-orosz szövetségéről. — A madridi sajtó megtámadja Angliát. — A spanyol királytól sajtókezelt levelet kapott Napoleon császártól. —

— Turin, febr. 26. A nemzeti őrsereg parancsnokai a tartományokban megkérdéztettek, hány embert képesek szűkség esetében mozgó állapotba tenni.

— Milano. A milánói papság föliratára Victor Emanuel választás lapunk 47. számában (Legujabb 746. l.) már közöltük; most közöljük magát a föliratot is:

„A legnagyobb örömmel levén eltelve, Lombardiának Főlséged dicséletes koronájávali egyesítése fölött, benső melegeggedséssel gyűlünk az alkotmány zászlója alá, azon szelid bizalommal, miszerént az új politikai intézmények oltalma alatt a kath. vallás, Olaszországnak ezen elenyészhetlen dicsősége, a megnagyobbodott királyságnak legszilárdabb támasza leendő. Epen ezen okból hű s loyális és változatlan érzéssel ohajtottuk a vallás ügyét a nemzetével egyestíni; hogy így minden világi érdekűtől távolálló küldetésünk által, egy nagy nép erkölcsi méltóságát fölemeltesse, mely mint olyan újra megklakítja magát, s hogy szent Ambrus nevével nevezett egyházunk dicső hagyományai erősen s szennyeletlenül őriztessenek meg.”

mét, u
zánkba
zet is i

I

érdeke
tulajdo
gyak á
tisztá j
binyi i

ő mélt
egy mt
nak va

pések ő
nem is
gas ter
letek m

gusztus
évenkin
litható

ember á
tozó, m
megköz
elősorol

rént e k
liograph
lographi

kézirato
ujkori é

rok. 4. l

aquarell
tok. 5. A

nyek, n
Üveg és

kák fáb
ngymint

Régi és
rők kard

tolycok
sek, ide

ezen kiá
hg Eszte

szertén f
mozva, a

tassanak
lül háron

mind jele
be előszó

kétkelked
egyéb ha

vegyenek
fordítandó

hiánya, n

nyek kés
nak átado

sára és ki
sés hölgy

nagy tere
nagyonb

tás, mely

zólul szolg
szerzésére

Az er
hat válasz

ést a meg-
ültségvetés
enne. A
ka sikerét
tja annak
ciaország
Newdegate

ások meg-
okat, mert
ak *Anglia*
ellenőrzni
int mond-
ni. Kérdés,
tervét, és
pártolni

tervülás-
szásgügyi
ő a tör-
hogy be-
Az ellen-
minisz-
s kisere-
r, habár
vonako-
n komo-
csását és
e ki. az
létesítésre
lycenum-
bernek

ersmint
és skót-
apapok
ványuk

a a M.
vetség-
A spa-
n csá-

snokai
képe-

Em-
46. 1.)

rdiá-
föföt,
szója
litikai
ágnak
t ki-
n ok-
a val-
en vi-
p nép
ujra
neve-
tele-

TUDOMÁNY, IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Általános régiség- és műkiállítás.

Jelesb honfaink mindig több és több üdvös eszmét, művelődési momentumot honosítanak meg édes hazánkban. Bizton hisszük, hogy az itt következő tervezet is tökéletesen sikertülni fog.

Brüsszelben tartottott néhány évvel ezelőtt egy igen érdekes és nagyszerű kiállítás, mely a magánemberek tulajdonához tartozó régiségek és mindennemű műtárgyak általános kiállítása volt, és köz-célokra 35.000 frank szta jövedelmet hozott. Ezen eszméből kiindulva Kubinyi Ágoston es. kir. kamarás és muzeumi igazgató ur ő méltósága hasonló indítvánnyal lépett föl, mely is egy műterő férfiakból álló kör által elfogadtatván, annak valóstására az illető felsőségi helyeken a kellő lépések épen most tétetnek meg. Ezen kiállítás helyisége nem is lehetne más mint a Nemzeti Muzem épülete tágas termelvei és folyosóival, ideje pedig a nagy készletek miatt csak a jövő évi május, június, július és augusztus hónapok, mely időszakba két pesti vásár, az évenkénti lövész és gazdasági kiállítás is esik. Kiállítható lenne minden az országban levő, vagy magyar ember által készített, vagy magyar ember birtokához tartozó, műbesszel bíró tárgy. Hogy pedig az olvasónak megközelítő fogalma legyen, mi minden lenne itt látható, elősoroljuk azon tárgyakat, melyek az előleges terv szerint e kiállításra elfogadtatnak: 1. Könyvészetiek (bibliographiak) és pedig a) fametszeti nyomtatványok (xylographiak), b) üsnyomatok (incunabulumok), c) régi kéziratok, d) könyvkötési díszmunkák. 2. Ő., közép- és ujkori érmek, gemmák és pecsétek. 3. Kő- és ércszobrok. 4. Festmények még pedig a) olaj-, b) pastell-, c) aquarellművek, d) acél- és rézmetszvények s könyvomatok. 5. Arany- és ezüst ékszerek, ugymint egyházi edények, nő- és férfiékszerek, házi edények és eszközök. 6. Üveg és porcellán-műtárgyak. 7. Műesztalgályos munkák fából, csontból, kőből stb. 8. Műasztalos-munkák, ugymint nagybesszi szekrények, asztalok, székek stb. 9. Régi és újabb fegyverek, ugymint nyilak, dárdák, török kardok, buzogányok, pajzsok, sisakok, puskák, pisztolyok stb. 10. Művészeti vagy történeti becsü himzések, ide tartozván a rubafélék is. Mily nagyszerű lehet ezen kiállítás, azt már abból is következtethetni, hogy a Eszterházy Pál ő főméltósága már beleegyezett, miszerint fraknói várából, hol roppant kincs van összehalmozva, a kiállításra alkalmas tárgyak mind ide hozatassanak, valamint egész bécsi képtára, mely körülbelül háromszor oly nagy mint muzeumi képtárunk, és mind jeles művekből áll, ezen a kiállításon mutattassék be először a budapesti közönségnek. Nem lehet továbbá kételkedni, hogy főuraink, valamint káptalanaink s egyéb hazánkfi is ez igen célszerű vállalatban részt ne vegyenek. *A tiszta jövedelem a Muzem belsűkségeire volna fordítandó.* Ezek közé tartozik különösen a szekrények hiánya, miért is például már a kiállításra olyan szekrények készíttetének, melyek a kiállítás után a Muzemnek átadatván, később a muzeumi tárgyak befogadására és kiállítására használtatának. És így míg a lelkes hölgyek épen most versenyznek, hogy a muzeumi nagy terem kellő földiszítésére és fölszerelésére minél nagyobb összegeket szerezzenek, ezen nagyszerű kiállítás, mely a műizlés terjesztésére is nem csekély tényezőül szolgálna, a Muzemnek további belsűkségei megszerzésére meglehetősen összeget nyújthatna.

Az erdélyi Muzem-egylet. Az egyletnek eddigelő hat választm. ülése volt, egy párról adtuk hír. értesítést,

általában előkészületi ülések voltak, a legutóbbi, mely február 1-jén tartottott kiváló fontossággal azért bir, mert ebben fogadta el a választmány az alaptervet, mely szerint a tudományos ülések feladata részletesebben meg van határozva, s ekkor jeltél ki a szakfériaikat, kik közreműködésök által az egylet irodalmi közrebatását érvényesítsék.

Az egylet tudományos irányra két fő szakra oszlik u. m. *történelmire és természettudományira*; az előbbinek részletei: a) hazai történelem; b) irodalom története; c) jogtörténelem; d) régiségtan; e) oklevéltan; f) címer és pecsét-ismeret; g) nemzetségismeret; h) érmészet; i) földrajz; k) állam-ismeret; l) nép-ismeret; m) nyelvészet.

A természettani szak részletei: a) természettani; b) légűneműnytan; c) egytan; d) földtan; e) ásványtan; f) flűvészet; g) állattan; h) csillagászat.

Az ezen alapokon működő tudományos üléseken részént fölolvások, részént beszédek tartatnak. Aki fölolvadni vagy beszélni akar, tárgyát a szabályok értelmében az egylet elnökének bejelenteni tartozik; hogy azonban előre is az ismertebb szellemi erők a közös cél körül összpontosíttassanak, a választmány kijelölte mindkét tudományszakból azon ismeretesb egyéneket, kik egyszersmint az egylet tagjai sorában állanak, és eszerént:

I. Történelmi osztályba: b. Apor Károly, Ballagi Móric, Burián Pál, Beukó Károly, Czuczor Gergely, Cypariu Timotheu, Csengery Antal, Dózsa Elek, Décey Károly, gróf Eszterházy László és János, ifj. és idős Fekete Mihály, Gáspár János, Gámán Zsigmond, Gyergyai Ferenc, Halmágyi Sándor, Horváth István, Hodor Károly, Hunfalvy Pál, Horváth Ciril, Indali Pál, báró Kemény Gábor, gróf Kálnoki D., Kovácsi Ant., Kovács Istv., Kun Géza, Kóváry L., Kazinczy G., Kerékgyártó Ar., Lészai D., Lugossy József, Moesáry L., Ötvös Agost, b. Eöttös J., b. Orbán B., Pauler Tiv., Révész Imre, Sámli L., S. Schuller Fr., Salamon József, Szalay L., Száva F., Szemere P., Szilágyi Sándor, Szász Károly, Turma K., Toldy Fer., Tóth Lőrinc, Török János, Trausenfels Jenő, Veszely K., Vass J. Vamossy M., Venczel Guszt., Zsombori Ist., Jakab Elek, Váradi Adám.

II. A természettani osztályban: Bod P., Berde Áron, Bielz Alb., Czecz Ant., Friwaldszky I., Franzenau Ján., Gőncey Pál, Herepei K., Hegedűs Ján., Hauchard József, Kasza Dán., Kocsi K., Kovács Gyula, Keserő Móz., Kezneres K., Kubinyi Ág., gr. Lázár Kálm., Leungel Dán., Mikó Sám., Nemes János, Nagel Emil, Nagy Ferenc, Maizner J., Berényi Manó, Oroszbegyi Józsa, Pólya József, Pávai V. Elek, Pataki Dániel, Pataki Pál, Roth P., Szőnyi P., Szabó Gy., Tomory Anaszt., Turmán Ant., Turi Gerg., Vida K., Wolf G., Wolf Ant., Janosó József, Jeney Albert és Károly.

Az egylet igazgató tagjai, valamint a választmányi tagok ide nem számítottak, mint akik közvetlenül folyván be az ügyek kezelésére, egyszersmint közreműködésök azáltalok kiválasztandó osztályban természetesen föltételeztik.

A főnebbi névsorozatban azonban, a választmány nem látja kimerítve a szakfériaik számát s föntartja, hogy e névsort alkalomszerént újabb-újabb kinevezésekkel folytonosan gyarapítsa.

Ugyanezen gűtlesen olvastatott föl a felsőbbeségi kegyesleirat, melyben az egylet elnöke és alelnöke választása jóváhagyatik, gróf Mikó Imre ő mga az elnöki s gr. Lázár Miklós ő mga az alelnöki tisztségben megerősítetik, kiket a választmány lelkes éjjennel üdvözöli; egy más leiratban pedig meg van engedve az egyletnek, hogy a közhatóságokhoz, (de csakis ezekhez) való leve-

lezéseit postamentesen folytassa. Mindkét leirat közösen lön fogadva.

A választmány értesülvén, hogy gróf Bánffy Dénesné ő ngsa férje után egy már fegyverül nem használható régi fegyvergyűjteményt örökölt, elhatározta a nagyméltóságú cinök ur közvetítése által arra birni mlit. grófnőt, hogy e gyűjteményt engedné át a Muzem részére. —

A választmányi ülés közérdekű tárgyai ezek voltak, a többi idő a pénz és Muzemmel illető egyéb tárgyakbeli küldemények számbavételével töltel. (K. Közl.)

100 ft. pályadíj. Az erdélyi gazdasági egyesület alapító tagja t. Dietrich Sámuel ur 100 ftot adván az egyleti választmány rendelkezésére gyümölcsészeti pályadíj kiírtetéséig, a választmány f. hó 6-kán tartott ülésében elhatározta e díj kiírtését következő pályakérdésre:

„Melyek azon gyümölcsfajok, amelyek termelése és terjesztése Erdélyben az ország égjaji és földtani viszonyainál fogva ugy belgazdászati mint külkereskedési érdekeinknek legjobban felel meg?“

Ehhez függelékül egy rövid értekezés a gyümölcsfák ültetéséről, kezeléséről és nevezetesebb betegségeiről.

A pályamunkák akár magyar akár német nyelven, de mindegyesire néptük értelmiségéhez mért egyszerű modorban legyenek fogalmazva.

A beadandó munkák szokás szerént idegen kézzel másolva, és a szerző nevét rejtő jelíggel levél kíséretében folyó év december 31-éig beküldendők Nagy János egyleti titkár urhoz.

Kolozsvárt, február 24-kén 1860.

Az igazgató választmány meghagyásából
Fındy Henrik s. k. id. titkár.

TÁROGATÓ.

— Az erdélyi Országos Muzem-egylet febr. 25-kén délutáni 5 órakor tartá első tudományos ülését a városi tanácsház nagy teremében. — Nagyonfontosságú nap ez Erdély életében, — írja a „Kol. Közl.“ — mely mondhatni országos művelődésünk egy új korszakát nyitotta meg. Gróf Mikó Imre ő nmltga velős és tárgyszerű beszéddel nyitá meg az ünnepélyes ülést; továbbá Torma Károly egy igen fontos geológiai, Brassai S. természettani s Gyulai Pál irodalomtörténeti értekezéseket olvastak fel.

— Nemes Kolozsvár városa egy érdemes polgárát veszté el Bürger Ferenc es. k. tanácsos és nyugalmazott erdélyi kir. országos építészeti igazgatóban. Az üdvözült azonban maradandó emléket állított magának ama hagyományai által, melyeket fűdehermentesítési kötelezvényekben olyformán hagyott, hogy az összegek tökéssítvénnyel, csak a kamatok használtassanak föl. Végrendeletének e pontjai következők: 1) a kolozsvári Karolina-kórháznak 1000 fr.; 2) a városi szegények intézetének ugyanott 1000 fr.; 3) a Kolozsvárt 1830-ban alkotott házi szegény betegeket fűlségelő intézetnek 400 fr.; 4) a Ferenc-József nevet viselő közönséges kórodának N. Szébenben 1000 fr.; 5) a városi szegények intézetének ugyanott 1000 fr.; 6) a kis gyermekek apóldájának az ugynevezett Haller-kertben Kolozsvárt 500 fr.; 7) a fogarasi sz. ferenc-rendiek

templomának, hol a boldogult 1783-ban jan. 21-kén megkezeszteltetett, 300 fr. —

— A pesti jóteköny növegytel f. évi febr. 21-től márc. 24-ig terjedő négy hétre 246 szegény számára 691 frt. 65 krt. utalványozott. Az egylet kűbő-intézetében jelenleg 18, mély munkára nem alkalmas szegény talál foglalkozást.

— A pestvárosi partközvet ez évi augusztus végeig egészen el fog készülni, — legalább így van tervezve.

— F. hó 1-én tartatik meg a Lloyd-teremben a pestbudaui zenede növendékeinek hangversenye, melyre annnyival is inkább föl hívjuk a zene- és énekbarátok figyelmét, mivel a következő másor nem csekély élvezet ígérkezik nyujtani. Az előadandó darabok lesznek: 1) Nyitány Doppler F. „Ilka“ operájából; két zongorán négy közre alkalmazta Mutschbacher V., a zenede növendéke; jásztszak Hereska Zs., Kohn M., Mutschbacher V. és Stark A. 2). Históriais énekek a XVI. századból: a) „Dávid király megvívása Góliattal,“ b) „Verbőczi Imre viadala Kászou hadával a kozári mezőn.“ Szerző mindkettőt Tinódi Sebestyén; megfejté Mátray Gábor, karénekre alkalmazá Engeszer M. 3). A hazatért huszár, költ. Ormodi B.-től, szavalja Steininger J. 4). Hódolat Bellininek, ábránd gondokara, szerző Pogue G., előadja Grünwald A. 5). Duprez Bravour-Bolerója, éneklí Knapp Antónia. 6) Eljen-csárdás, hegedűre szerző Kohne Rádey, előadja Krausz A. — Második szakasz: 1) „Magyar ábránd“ zongorára, Thern K.-től, előadja Hereska Zs. 2). Magán-dal alt-hangra, Meyerbeer „Prófétája“-ból, éneklí Löwy Róza 3). Ki volt nagyobb? költ. Tóth K.-től, szavalja Tóth József 4). Változatok hegedűre, szerző Vieuxtemps H., előadja Polgár Pál. 5). Párdal a „Prófétá“-ból sopran- és alt-hangra, éneklí Knapp Antónia és Löwy Róza 6). Históriais énekek a XVI. századból: a) „Gonosz asszony-embereknek erkölésükről,“ szerző szebeni Ormszt (Armbruster) Kristóf Augsburgban 1550. — b) „Enyingi Török János vitézsége,“ mindkettőt megfejté Mátray Gábor, négy énekszóra alkalmazta Engeszer M.

— A Dunagőzhajózási társaság következő értesítést bocsát közre részvényeseihez: Az első es. k. szab. dunagőzhajózási társulat enzenel tudomásul hozza, hogy a f. 1860-ik év márc. hó elsejénel lejáró részvényszelvények, és pedig: egy egész részvénytől 13 frt. 12½ krról, egy fél részvénytől 6 fr. 56 krról, továbbá egy kötelezvény-szelvénytől 12 fr. 30 pkról szóló, a jövedelemadó levonás-kintetéből 12 fr. 50 ujkról a lejárati naptól kezdve, a társaság főpénztáránál Bécsben (Weissgärber No 1—4) kiírtettek. Összeírás fehér lapok a számvévségben kaphatók, s kérétek, csupán a fehér lapokat használni, mintán mások a számvévséshöz el nem fogadhatnának.

Nemzeti színház. — Ma adatik: „Házassági három parancs“. Eredeti vigjáték 3 felet.

Nemzeti könyvszest.

26. Budapesti szemle, szerkeszté s kiadja Csengery Antal. XXIV. és XXV. füzet, nyolcadik kötet. Pest, 1860. Nagy 8-rét 250 l. Émich Gaztáv könyvnyomdájában. Előfizetési ára 10 frt.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő: Főmunkatárs: Lonkay Antal. Garay Alajos.

Ipar, gazdaság, pénzügy, kereskedelem és közlekedés. Bőrsztávirat Bécsből, feb. 29. 5% Metalliques 68.95. — részvények 195.50. — Augsburg 113.15. — London 132.40. Nemzeti kölesön. 77.50. — Bankrészvények 864. — Hitel. Arany agió 6.26. 9/10

Pest, 1860. Nyomatott Wodianer F.-nél, Erzsébettr 3. szám.